

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1937.

Första kammaren.

Nr 13.

Lördagen den 20 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollen för den 13 och den 16 innevarande månad.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med andra kammarens talman finge föreslå, det första kammaren ville besluta att vid sammanträde, som komme att hållas onsdagen den 3 nästinstundande mars, företaga val av

dels ledamöter och suppleanter i den nämnd, som äger att döma, huruvida högsta domstolens och regeringsrättens samtliga ledamöter gjort sig förtjänta att i deras viktiga kall bibehållas,

dels ock valmän och suppleanter för utseende av kommitterade för tryckfrihetens vård.

Detta förslag antogs.

Anmälades och godkändes bankoutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 32, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld.

Anmälades och godkändes första lagutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 36, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om befordran med luftfartyg, m. m.;

nr 37, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om internationella rättsförhållanden rörande dödsbo, m. m.; samt

nr 38, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beredande av bostad för en i Ammarnäs i Sorsele församling stationerad kontraktsadjunkt.

Anmälades och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 39, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av avtal mellan Sverige och Ungern för undvikande av dubbelbeskattning; samt

nr 40, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av avtal mellan Sverige och Frankrike för undvikande av dubbelbeskattning och fastställande av bestämmelser angående ömsesidig handräckning beträffande direkta skatter, m. m.

Herr statsrådet *Westman* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 88, med förslag till lag om upphävande av vissa åklagares rätt till andel i böter m. m.

Efter föredragning av ett från andra kammaren ankommet protokollsutdrag, nr 172, med delgivning av nämnda kammares beslut över dess fjärde tillfälliga utskotts utlåtande nr 1, i anledning av väckt motion angående tillgodoseende av behovet av allmänna samlingslokaler, beslöt första kammaren hänvisa detta ärende till sitt första tillfälliga utskott.

Företogs val av åtta ledamöter i utrikesutskottet. Därvid avlämnades 94 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och alla utom 2 upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Olsson, Olof,
 » Trygger,
 » Åkerberg,
 » Hammarskjöld,
 » Tjällgren,
 » Undén,
 » Hamrin,
 » Bärge, Johan.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta suppleanter i utrikesutskottet. Därvid avlämnades 66 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Björnsson,
 » Johansson, Johan Bernhard,
 » Lindström,
 » Borell,
 » Gustafsson, Per,
 » Pauli,
 » Löfgren,
 » Ekman.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av tjugufyra valmän för utseende av ej mindre riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare än även riksdagens militieombudsman och dennes efterträdare; och befunnos efter valförrättningens slut hava blivit till valmän utsedda:

herr Bengtsson	med 56 röster,
» Bergström	» 56 » ,
» Branting	» 56 » ,
» Domö	» 56 » ,
» Forssell	» 56 » ,
» Gabrielsson	» 56 » ,
» Granath	» 56 » ,
» Gustavson, John,	» 56 » ,
» Hamrin	» 56 » ,
» Hansson, Sigfrid,	» 56 » ,
» Jonsson	» 56 » ,
» Klefbeck	» 56 » ,

friherre Lagerfelt	med 56 röster,
herr Linder	» 56 » ,
» Sandegård	» 56 » ,
» Schlyter	» 56 » ,
» Svenson, Ernst,	» 56 » ,
» Svensson, Martin,	» 56 » ,
» Tamm	» 56 » ,
» Tjällgren,	» 56 » ,
» Undén	» 56 » ,
» Wagnsson, Ruben,	» 56 » ,
» Wistrand	» 56 » ,
» Åkerberg	» 56 » .

Anställdes val av sex suppleanter för de valmän, som av kammaren fått i uppdrag att utse ej mindre riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare än även riksdagens militieombudsman och dennes efterträdare; och befunnos efter valförrättningens slut hava blivit till suppleanter utsedda:

herr Bodin, Karl	med 43 röster,
» Hagberth	» 43 » ,
» Karlsson, Gottfrid,	» 43 » ,
» Anderberg	» 43 » ,
» Hagman	» 43 » ,
» Holstenson	» 43 » ,

sedan ordningen dem emellan blivit genom lottnings bestämd.

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 89, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 17 och 37 §§ lagen den 6 juni 1930 (nr 251) om kommunalstyrelse på landet m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den av herr Nilsson, *Theodor*, m. fl. väckta motionen, nr 210, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående elektrifiering av banorna Änge—Bräcke—Långsele, Bräcke—Östersund och Göteborg—Uddevalla.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtande nr 9.

Föredrogs och bordlades på begäran Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade proposition nr 88.

Anmälades och bordlades

konstitutionsutskottets memorial och utlåtanden:

nr 2, angående överlämnande till utrikesutskottet av vissa till konstitutionsutskottet hänvisade motioner i utrikespolitiska ärenden;

nr 3, i anledning av väckt motion om upphävande av bestämmelsen om uppresning vid voteringar inom riksdagens kamrar; och

nr 4, i anledning av väckt motion om en grundlagsrevision för vakthållning om demokrati i styrelsesättet med mera;

statsutskottets utlåtanden:

nr 25, i anledning av väckt motion om försvarsfrågans och fredsfrågans sammanförande till ett odelbart problem;

nr 26, i anledning av väckta motioner angående ett påskyndat genomförande av den år 1936 beslutade försvarsordningen;

nr 27, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av medel för inredande av ny sinnessjukavdelning vid centralfängelset i Malmö;

nr 28, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag till statens byggnadslånebyrå;

nr 29, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag till främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer jämte en i ämnet väckt motion;

nr 30, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under utgifter för kapitalökning gjorda framställning angående anslag till lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadslänkande samhällen;

nr 31, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden jämte i ämnet väckta motioner;

nr 32, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag till lånefonden för lantarbetarbostäder; och

nr 33, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till tertiärlån till viss bostadsbyggnadsverksamhet;

bevillningsutskottets betänkande nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder till sockerbetsodlingens uppehållande;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 8, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om upphävande av 3 § lagen den 9 december 1910 (nr 141, sid. 35) om emeritilöner för präster; och

nr 9, i anledning av väckt motion med förslag till vissa lagbestämmelser angående återbrytande av dom som vunnit laga kraft;

andra lagutskottets utlåtande nr 12, i anledning av väckt motion om viss ändring i 1 § i lagen den 16 maj 1930 om arbetstidens begränsning;

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 10, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avskrivning av vissa i flottledsfonden ingående fordringsbelopp;

nr 11, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avskrivning av f. inspektoren Axel Königsons i Granvik, Aarevaara, skuld till kronan på grund av virkesköp;

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse från viss betalningsskyldighet på grund av statsbidrag till ett utdikningsföretag inom Gunnarsbyn i Råneå socken av Norrbottens län;

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godtagande av ackord å fordran för vissa från kronoegendomen Hättebo nr 1 i Jönköpings län försålda lägenheter;

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa svenska spannmålsföreningen u. p. a. i likvidation berörande frågor;

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för Råneå elektriska kvarnaktiebolag från skyldighet att erlagga vissa fiskeavgifter;

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av viss del av lägenheten Flyksnäs under landsfiskalsbostället Kråkered i Sätilla socken av Älvsborgs län;

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa telegrafverket tillhöriga byggnader och tomter;

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa statens järnvägar tillhöriga markområden m. m.;

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring av bestämmelserna för kapital- och ränteinbetalning å vissa ackordslån;

nr 20, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av tre kronan tillhöriga lägenheter å Vaxön;

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överflyttande av lägenheten Åsholmen i Storsjön i Jämtlands län från domänstyrelsens till flygvapnets förvaltning;

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av visst område å Grängesbergs gruvallmänning i Kopparbergs län;

nr 23, i anledning av väckta motioner angående ändrade bestämmelser för arbetarsmåbrukslån;

nr 24, i anledning av väckt motion angående inrättande av fond för inlösen av vissa egnahem;

nr 25, i anledning av väckt motion angående ändring i lagen om enskilda vägar; och

nr 26, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om vissa ändringar i skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212) m. m.; samt

första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 1, i anledning av väckt motion om en förutsättningslös och vetenskaplig utredning angående värdet av den homeopatiska läkemetoden m. m.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 33, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anskaffande av nya maskiner för mynt- och justeringsverkets räkning;

nr 34, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under utgifter för kapitalökning gjorda framställning om anslag till studielånefonden jämte två i ämnet väckta motioner; samt

nr 35, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under utgifter för kapitalökning gjorda framställning om anslag till förskott av kostnader för uppgörande av byggnadsplaner.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11.46 f. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Måndagen den 22 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena *Sandler* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 106, med förslag till lag angående tillägg till lagen den 22 juni 1928 (nr 302) om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus;

nr 109, angående statens övertagande av dömstumundervisningsväsendet;

nr 111, angående ersättning åt förre eleven vid högre allmänna läroverket i Skövde S. H. Nilsson för skada till följd av olycksfall;

nr 112, med förslag till skogshärbärgeslag m. m.;

nr 114, angående anslag för budgetåret 1937/1938 till universitetskanslers-ämbetet;

nr 115, angående anvisande av medel för bestridande av vissa merkostnader för traktamentersättning till personal vid truppförband inom södra arméfördelningen för deltagande i vissa fältjämsövningar;

nr 116, angående förstärkning av anslaget till vissa arbeten å mobiliseringsverket;

nr 117, angående rätt för kaptenen N. E. Bouveng samt löjtnanterna A. W. Thorburn och G. V. Heüman att tillgodoräkna sig viss tid för placering i löneklass;

nr 118, angående beredande av fri flyttning från Boden för vissa där tjänstgörande militära befattningshavare m. fl.;

nr 119, angående befrielse för värnpliktige befälsleven N. E. Ohlson m. fl. från viss betalningsskyldighet till kronan;

nr 120, angående ersättning till vissa personer i anledning av skada, ådragen under militärtjänstgöring;

nr 121, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 7 juni 1934 (nr 247) om straff för vissa brott vid förande av motorfordon;

nr 125, med förslag till lag angående åtgärder för att förhindra frivilligas deltagande i inbördeskriget i Spanien m. m.;

nr 126, angående Sveriges bidrag till kostnaderna för internationell övervakning av utförseln och resandetrafiken till Spanien; samt

nr 130, angående förstärkning av femte huvudtitelns anslag till kommitéer och utredningar genom sakkunniga.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll:

År 1937 den 20 februari sammanträdde kamrarnas valmän för att utse riksdagens justitieombudsman; och befunnos efter valförrättningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

herr revisionssekreteraren

Nils Teodor Ljunggren ..... samtliga avgivna eller 47 röster,

i följd varav herr revisionssekreteraren Nils Teodor Ljunggren blivit till riksdagens justitieombudsman utsedd.

Ernst Klefbeck.

Felix Hamrin.

K. A. Ryberg.

L. E. Birger Gezelius.

År 1937 den 20 februari sammanträdde kamrarnas valmän för att utse den man, som skall efterträda riksdagens justitieombudsman, ifall denne, innan nästa lagtima riksdag anställt nytt val av justitieombudsman, skulle med döden avgå, samt utöva ämbetet under den tid justitieombudsmannen kan vara av svår sjukdom eller annat laga förfall därifrån hindrad; och befunnos efter valförrättningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

herr revisionssekreteraren

Knut Harald Nissen ..... samtliga avgivna eller 47 röster,

i följd varav herr revisionssekreteraren Knut Harald Nissen blivit utsedd till justitieombudsmannens efterträdare.

Ernst Klefbeck.

Felix Hamrin.

K. A. Ryberg.

L. E. Birger Gezelius.

År 1937 den 20 februari sammanträdde kamrarnas valmän för att utse riksdagens militieombudsman; och befunnos efter valförrättningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

förutvarande statsrådet

Frans Gustaf Sture Centerwall ..... samtliga avgivna eller 46 röster,

i följd varav förutvarande statsrådet Frans Gustaf Sture Centerwall blivit till riksdagens militieombudsman utsedd.

Ernst Klefbeck.

Felix Hamrin.

K. A. Ryberg.

L. E. Birger Gezelius.

År 1937 den 20 februari sammanträdde kamrarnas valmän för att utse den man, som skall efterträda riksdagens militieombudsman, ifall denne, innan nästa lagtima riksdag anställt nytt val av militieombudsman, skulle med döden avgå, samt utöva ämbetet under den tid, militieombudsmannen kan vara av svår sjukdom eller annat laga förfall därifrån hindrad; och befunnos efter valförrättningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

herr byråchefen

Carl Gustaf Ingemar Hellquist ..... samtliga avgivna eller 45 röster,

i följd varav herr byråchefen Carl Gustaf Ingemar Hellquist blivit utsedd till militieombudsmannens efterträdare.

Ernst Klefbeck.

Felix Hamrin.

K. A. Ryberg.

L. E. Birger Gezelius.

På framställning av herr förste vice talmannen beslöts att riksdagens kansli-deputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om dessa val samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag dels till förordnanden för de valda, dels ock till skrivelser till Konungen med anmälan om de verkställda valen.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 88, med förslag till lag om upphävande av vissa åklagares rätt till andel i böter m. m.

Vid föredragning av konstitutionsutskottets memorial nr 2, angående överlämnande till utrikesutskottet av vissa till konstitutionsutskottet hänvisade motioner i utrikespolitiska ärenden, bifölls vad utskottet i detta memorial hemställt.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran konstitutionsutskottets utlåtanden nr 3 och 4, statsutskottets utlåtanden nr 25—33, bevillningsutskottets betänkande nr 4, första lagutskottets utlåtanden nr 8 och 9, andra lagutskottets utlåtande nr 12, jordbruksutskottets utlåtanden nr 10—26 samt första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 1.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 106, 109, 111, 112 och 114—121 blevo desamma på begäran bordlagda.

Kungl. proposition ang. förhindrande av frivilligas deltagande i spanska inbördeskriget.

Föredrogs Kungl. Maj:ts innevarande dag avlämnade proposition, nr 125, med förslag till lag angående åtgärder för att förhindra frivilligas deltagande i inbördeskriget i Spanien m. m.

Herr Nerman: Herr talman! När utrikesministern talar om inbördeskriget i Spanien så tror jag han gör sig skyldig till en ödesdiger felbedömning. I Spanien pågår intet inbördeskrig. En spansk militärklikk tände formellt kriget, men herr Sandler vet lika bra som jag, att bakom mordbrännaren Franco stod från början främmande makter, och utan dem hade den landsförrädiska kuppen varit nedslagen för länge sedan. Och nu är krigets karaktär klar för envar, som inte vill vara blind. Det svenska regeringsorganet Social-Demokraten säger med rätta, i numret den 17 februari, att »vad som faktiskt försiggår är ett numera obeslöjat erövringskrig, bedrivet av övervägande utländska stridskrafter under utländskt befäl».

Vid ett sådant överfall borde enligt min mening Sverige, om det inte kan bistå den överfallna vänskapliga staten, i varje fall inte avstänga dess lagliga regim från inköp av de förmödenheter, som den kräver för att slå ned banditerna. Den nya heliga alliansen, Nationernas förbund, är inte bara hjälplös då det gäller rätten. Den har i demokratiens namn infört en internationell hjälp åt den överfallande parten, i varje fall indirekt. Den har redan i två fall indirekt hjälpt rövaren. Jag fortsätter att citera Social-Demokraten: »Men fortfarande vägras den angripna nationen varje minsta hjälp i form av krigsmateriel från de västeuropeiska demokratiernas sida, liksom det angripna Abessinien försvar kvävdes genom det engelsk-franska vapenembargot.»

Det första grova felet — jag kallar det rent ut brottet — från de s. k. demokratierna var, att man genom den s. k. non-interventionen i praktiken förklarade bägge de stridande parterna likaberättigade. Jag konstaterar helt kort, att någon sådan non-intervention, någon opartiskhet, någon neutralitet, ingalunda förekom i fråga om Ryssland 1918 och i fråga om Finland 1918 (då Sverige tillät och officiellt efteråt hyllade en s. k. vit brigad), och jag är övertygad om, att hade det i Spanien gällt ett arbetaruppror så hade Nationernas förbund inte rört ett finger för att hävda neutralitet.

Det andra grova felet och brottet var att ingå avtal med Tyskland—Italien—Portugal, med de direkta angreppsstaterna, att lita på ord och avtal av sådana regimer. Om jag får säga vad jag menar så vill jag säga, att man spelar inte med falskspelare. Barbaresktaterna ha ju också i sju, åtta månader drivit ett blodigt gyckel med de dumma s. k. demokratierna.

Kungl. proposition ang. förhindrande av frivilligas deltagande i spanska inbördeskriget. (Forts.)

Det är ju upprörande, att en laglig folklig regim hindras att försvara sig mot rövare och att en s. k. demokrati förbjuder hjälp till denna lagliga, vänskapligt sinnade stat, förbjuder människor med moral och hedersbegrepp att fara ut och bistå ett folk, där män, kvinnor och barn mördas och hemmen och kulturen förintas av inhemska och utländska — jag tycker inte ordet är för starkt — banditer. Om man i en demokratisk stat hindrade folk att fara till röversidan, det skulle jag däremot finna helt naturligt.

Jag känner mycket väl till det officiella skälet till den s. k. non-interventionen: man vill hindra, att branden sprides. Och jag förstår, att exempelvis utrikesministern ser saken så. Jag respekterar den synen, men man kan ha en annan mening om nyttan av den politiken. Det kan tänkas — och jag tror så — att man inte i längden klarar sig från rövare genom att ge dem undan för undan vad de kräva. Först: pengar eller livet! Få de pengar så ta de sedan livet också, och så blir det alltså till sist både pengar och livet. Och jag är inte särskilds övertygad om, att den reaktionära engelska regeringen här handlar av ideell omsorg för någon demokrati, utan den är ganska likgiltig för vem som segrar i Spanien, och i varje fall tar den hellre fascismen än socialismen. Frankrike tyckes vara hemfallet åt en förintande fascistiskräck, och Sovjetunionen under sin nuvarande ledning tycks inte heller vara mycket modigare, utan främst tänker den, synes det, på umgänget med Nationernas förbund.

I Spanien avgöres demokratiens och frihetens öde. Vad som nu sker stämpas av Social-Demokraten som »de ledande demokratiska NF-staternas kortsynthet och förräderi mot egen sak». Tidningen säger med full rätt, att när non-interventionen ändå från början bröts av fasciststaterna »och allt tydligare förvandlats till en ensidig blockad mot ett praktiskt taget vapenlöst folk och dess i lagliga former tillkomna regering — en blockad, som blott ofullkomligt motverkats genom den tillfälliga ryska hjälpen — så kräver sanningen och rättvisan, att detta slags politik betecknas med de namn den i verkligheten förtjänar». »Skall», frågar tidningen, »det spanska folket i en folkrättsstridig neutralitets namn av de demokratiska staterna räddningslöst utlämnas åt de fascistiska bödlarna?» På den frågan av Social-Demokraten måste man tydligen svara: Tyvärr ja! Och varför? Därför att den demokrati, i vars namn spelet drivs, är ingen verklig demokrati utan en borgerlig kvasidemokrati, som innerst är ganska ljum för rätt och frihet och framför allt vill upprätthålla den borgerliga klassregimen, kapitalismens status quo, kapitalismens fred. Den slåss, om det behövs, för penningintressen men inte för folkfrihet.

Det är sant, att Sverige är en liten stat, som inte kan göra mycket för Spanien, men det borde våga hålla sig utanför narrspelet, upprätthålla affärsförbindelserna med den lagliga spanska regeringen. Det borde åtminstone höja sin röst i Nationernas förbund, företa sig något, som kunde bemöta misstanken, att det är ett lydland åt England.

I varje fall finner jag det slutligen, herr talman, både mänskligt upprörande, att Sverige är med om att inringa bytet åt rövarmakterna, och även så vitt jag förstår stridande mot grundlagens anda. Det heter ju där, att Konungen äger ingens samvete tvinga eller tvinga låta, alltså väl heller inte dens, som vill göra sin mänskliga plikt mot bröderna i Spanien och även vågar göra den. Denna lagstiftning är ägnad att förhindra arbetarklassens hjälp till det spanska folket. Arbetarna äro inga diplomater, de äro människor.

Jag har här velat göra detta principiella uttalande och ber att få återkomma

Kungl. proposition ang. förhinderande av frivilligas deltagande i spanska inbördeskriget. (Forts.)

vid avgörandet. Då frågan är av invecklad natur och svår att hastigt ta ställning till och genomtränga — dokumentet kom alldeles nyss — ber jag att få hemställa, att propositionen bordlägges.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **Sandler**: Herr talman! De skäl, som ha föranlett regeringen att framlägga det förslag, som nu ligger på kammarens bord, äro utvecklade i propositionen. Vederbörande utskott har tillfälle att pröva dessa grunder för regeringens ställningstagande jämsides med de synpunkter, som herr Nerman nu före remissen har framfört. Jag skall inte nu inlåta mig på detta anförande i vidare mån än att jag tillåter mig ett påpekande i anledning av vad herr Nerman inledningsvis sade om den ödesdigra felbedömningen ifrån undertecknads sida. Jag tillåter mig att påpeka, att de motiv, som äro åberopade för förslagets framläggande inför riksdagen, innebära, att Sverige borde i sin mån bidra till den gemensamma uppgiften att förebygga internationella förvecklingar i samband med det spanska inbördeskriget. Jag tillåter mig slutligen bara att göra den reflexionen, att, med all respekt för känslor, så löser man icke internationella frågor med känslotvång.

Herr **Nerman**: Jag ber att få tillägga, att när jag begärde propositionen bordlagd, så skedde det därför, att man bör få tid att eventuellt komma med någon motion i ämnet.

Herr förste vice talmannen yttrade, att enär en av kammarens ledamöter begärt, att förevarande kungl. proposition skulle bordläggas, densamma jämlikt § 58 riksdagsordningen komme att ligga på bordet till nästa sammanträde.

Föredrogos och bordlades på begäran Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 126 och 130.

Herr **Lindhagen** väckte en motion, nr 211, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående åtgärder för att förhindra frivilligas deltagande i inbördeskriget i Spanien m. m.

Motionen blev på begäran bordlagd.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.30 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.